

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 460/2011-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. decembra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť M. M., P., t. č. vo väzbe, V. H., P., t. č. vo výkone väzby, T. Ď., P., t. č. vo výkone väzby, zastúpených advokátom Mgr. R. T., PhD., B., vo veci namietaného porušenia ich základného práva podľa čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajskej prokuratúry v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Kv 8/11 a jej návrhom na vzatie do väzby z 2. apríla 2011 a postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. IV/1 GPt 137/11 a jej upovedomením z 26. júla 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. M., V. H. a T. Ď. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. septembra 2011 doručená sťažnosť M. M., P., t. č. vo väzbe (ďalej len „sťažovateľ v 1. rade“), 2. V. H., P., t. č. vo výkone väzby (ďalej len „sťažovateľ v 2. rade“), 3. T. Ď., P., t. č.

vo výkone väzby (ďalej len „sťažovateľ v 3. rade“, spolu ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených advokátom Mgr. R. T., PhD., B., ktorou namietajú porušenie svojho základného práva podľa čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajskej prokuratúry v Trenčíne (ďalej len „krajská prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Kv 8/11 a jej návrhom na vzatie do väzby z 2. apríla 2011 (ďalej len „návrh na vzatie do väzby“) a postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. IV/1 GPt 137/10 a jej upovedomením z 26. júla 2011 (podľa ústavného súdu zo sťažnosti vyplýva, že pri písaní upovedomenia došlo k zrejmej nesprávosti pri písaní sp. zn., ktorá správne mala byť: sp. zn. IV/1 GPt 137/11).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva: «Uznesením vyšetrovateľa... bolo sťažovateľovi v 1. rade, sťažovateľovi v 2. rade a sťažovateľovi v 3. rade (ďalej aj ako „sťažovatelia“) vznesené obvinenie pre obzvlášť závažný zločin vydierania...

Krajská prokuratúra dňa 2. apríla 2011 podala návrh na vzatie sťažovateľov do väzby č. k. 1 Kv 8/11-17 (ďalej len „návrh na vzatie do väzby“).

Sťažovatelia sú toho názoru, že krajská prokuratúra v návrhu na vzatie do väzby niektorými výrokmí porušila právo sťažovateľov byť považovaní za nevinných, kým o ich vine právoplatne nerozhodne súd, a preto sa podnetom zo dňa 8. mája 2011 podľa § 31 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre (ďalej len „zákon o prokuratúre“) sťažovateľ v 1. rade domáhal nápravy na Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) (ďalej len „podnet z 8. mája 2011“).

Podnet z 8. mája 2011 bol vybavený prípisom generálnej prokuratúry č. k. IV/1 GPt 137/11-16 zo 16. júna 2011 so záverom, že k zásahu do prezumpcie neviny nedošlo (ďalej len „vybavenie podnetu z 8. mája 2011“).

Vybavenie podnetu z 8. mája 2011 napadol sťažovateľ v 1. rade opakovaným podnetom z... 30. júna 2011... pričom v bode 2 opakovaného podnetu z 30. júna 2011 poukazoval aj na porušenie prezumpcie neviny sťažovateľov prokurátorom generálnej prokuratúry vo vybavení podnetu z 8. mája 2011.

Opakovaný podnet z 30. júna 2011 bol vybavený prípisom generálnej prokuratúry č. k. IV/1 GPt 137/10-25 z 26. júla 2011 (správne malo byť zrejme IV/1 GPt 137/11-25 –

pozn. sťažovateľov) so záverom, že: „(...) ide len o bezvýznamovú slovnú polemiku so Štylizáciami prokurátora, uvedenými v citovanom vybavení bez hlbšieho vecného obsahu (...)“ a preto bol opakovaný podnet z 30. júna 2011 ako nedôvodný odložený...»

Zo sťažnosti ďalej vyplýva: «V návrhu na vzatie do väzby krajská prokuratúra uvádza, že: „Typovo rovnaký charakter majúci povahu obzvlášť závažného zločinu vykazuje aj ich konanie právne posúdené ako trestný čin vydierania, (...) ktoré je predmetom vedenia súčasného trestného stíhania (...), a za spáchanie ktorého voči poškodenému D. V. sa im vznieslo obvinenie vznesením zo dňa 30. 03. 2011“, čím došlo k porušeniu prezumpcie neviny sťažovateľov v konaní uvedenom v bode 1.1 tohto podania, nakoľko krajská prokuratúra konštatuje, že sťažovatelia konali to, čo je právne posúdené ako trestný čin vydierania a že za spáchanie tohto trestného činu voči poškodenému sa im vznieslo obvinenie.

Ďalej v návrhu na vzatie do väzby krajská prokuratúra uvádza, že: „Tohto skutku sa mali obvinení dopustiť v časovom rozpätí od jari 2008 do septembra 2008, teda v období, ktoré nasledovalo po ich prepustení z väzby dňa 29. 4. 2008, resp. 30. 4. 2008, a ktoré predchádzalo ich vzatiu do väzby dňa 27. 9. 2008. Z týchto časových súvislostí je zrejmé, že svoj pobyt na slobode obvinení okamžite využili k tomu, aby sa dopustili ďalšieho samostatného trestného činu vydierania.“, čím rovnako došlo k porušeniu prezumpcie neviny sťažovateľov v konaní uvedenom v bode 1.1 tohto podania, nakoľko krajská prokuratúra konštatuje, že sťažovatelia svoj pobyt na slobode okamžite využili k tomu, aby sa dopustili ďalšieho samostatného trestného činu vydierania. Uvedené konštatovanie krajskej prokuratúry odráža názor o vine sťažovateľov a na tomto fakte nemôže nič zmeniť ani prvá veta citovaného odseku, ako to vo vybavení podnetu z 8. mája 2011 uvádza prokurátor generálnej prokuratúry.

V súvislosti s konaním vedeným proti sťažovateľom odborom kriminálnej polície Okresného riaditeľstva PZ v Novom Meste nad Váhom pod sp. zn. ČVS: ORP-13/OVK-NM-2011, konaním uvedenom v bode 1.1 tohto podania a v prípade sťažovateľa v 1. rade konaním vedeným vyšetrovateľom bývalého Úradu justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľstva PZ Bratislava I pod sp. zn. ČVS: ORP-352/OEK-B 1-2009, krajská prokuratúra v návrhu na vzatie do väzby uvádza, že: „Osobnostná štruktúra obvinených

vykazuje vysokú mieru narušenia, títo nie sú schopní svoje správanie pozitívne regulovať smerom k rešpektovaniu spoločensky uznávaných noriem správania, čo možno vyvodiť z povahy a charakteru nimi páchanej trestnej činnosti, (...)“, čím došlo k porušeniu prezumpcie neviný sťažovateľov v konaniach spomínaných pred citovaným konštatovaním, ktoré na ne logicky nadväzuje. Ani v tejto súvislosti závery generálnej prokuratúry vo vybavení podnetu z 8. mája 2011 neobstoja, pretože poukazom na trestnú minulosť sťažovateľa v 1. rade krajská prokuratúra pokračuje za sporným konštatovaním až po čiarku, teda ako dodatkom k už uvedenému [„(...) čo možno vyvodiť z povahy a charakteru nimi páchanej trestnej činnosti, a v prípade obvineného M. M. aj s poukazom na jeho trestnú minulosť (...)“], a navyše v celom odseku nie je uvedená žiadna skutočnosť v súvislosti so sťažovateľom v 2. rade, čo opäť znamená len logickú nadväznosť sporného konštatovania krajskej prokuratúry na konania vedené voči sťažovateľom a citované pred týmto neprípustným záverom. Krajská prokuratúra konštatovaním o „povahe a charaktere páchanej trestnej činnosti“ sťažovateľov, bez právoplatného rozhodnutia súdu o tom, že túto trestnú činnosť spáchali, nepochybné do prezumpcie neviný zasiahla...

Pokiaľ krajská prokuratúra v návrhu na vzatie do väzby uvádza, že „sťažovatelia sa dopustili“ trestného činu a nie že sa ho mali dopustiť, že „konali“ to, čo je právne posúdené ako trestný čin vydierania, a nie že tak mali konať a pod., ide nepochybné o názor odrážajúci presvedčenie o vine sťažovateľov skôr, ako bolo o nej právoplatne rozhodnuté súdom, čo je nezlučiteľné s prezumpciou neviný.

V nijakom prípade sa nemožno stotožniť ani s názorom generálneho prokurátora v zastúpení vo vybavení opakovaného podnetu z 30. júna 2011, že ide len o bezvýznamovú slovnú polemiku so štylizáciami prokurátora bez hlbšieho vecného obsahu.»

Sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd o ich sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné práva M. M., V. H. a T. Ď. podľa čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajskej prokuratúry Trenčín v konaní sp. zn. 1 Kv 8/11 a návrhom na ich vzatie do väzby z 2. apríla 2011 porušené boli.

2. Základné práva M. M., V. H. a T. Ď. podľa čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom

Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v konaní sp. zn. IV/1 GPt 137/11 a jej upovedomením z 26. júla 2011 o vybavení opakovaného podnetu z 30. júna 2011 porušené boli.

3. Krajskej prokuratúre Trenčín a Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky zakazuje pokračovať v porušovaní základných práv M. M., V. H. a T. Ď.

4. Krajská prokuratúra Trenčín je povinná uhradiť primerané finančné zadosťučinenie M. M., V. H. a T. Ď. každému v sume 2.000 € a Generálna prokuratúra Slovenskej republiky je povinná uhradiť primerané finančné zadosťučinenie M. M., V. H. a T. Ď. každému v sume 2.000 € do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Krajská prokuratúra Trenčín a Generálna prokuratúra Slovenskej republiky sú povinné spoločne a nerozdielne uhradiť M. M., V. H. a T. Ď. trovy konania na účet advokáta Mgr. R. T., PhD., so sídlom B., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemá zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne

neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podstatou sťažovateľmi podanej sťažnosti je ich nesúhlas s postupom krajskej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Kv 8/11 a návrhom krajskej prokuratúry na vzatie do väzby a postupom generálnej prokuratúry pri vybavovaní opakovaného podnetu a upovedomením generálnej prokuratúry z 26. júla 2011, ktorým bol opakovaný podnet vybavený.

1. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľov zaručeného v čl. 50 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 os. 2 dohovoru postupom krajskej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Kv 8/11 a jej návrhom na vzatie do väzby z 2. apríla 2011

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, je založená na základe princípu subsidiarity. Zo subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplýva, že ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa môže domôcť ochrany svojho základného práva alebo slobody využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov pred iným orgánom verejnej moci, odmietne takúto sťažnosť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (mutatis mutandis napr. I. ÚS 103/02, I. ÚS 269/06). Z uvedeného vyplýva, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prislúcha ústavnému súdu právomoc zaoberať sa namietaným porušením základného práva alebo slobody za predpokladu, že právna úprava takémuto právu neposkytuje účinnú ochranu (mutatis mutandis I. ÚS 78/99). Podstatou účinnej ochrany základných práv a slobôd sťažovateľa je okrem iného aj opravný prostriedok, ktorý má fyzická osoba alebo právnická osoba k dispozícii vo vzťahu k základnému právu alebo slobode, porušenie ktorých sa namieta a ktorý jej umožňuje odstrániť ten stav, v ktorom vidí porušenie svojho základného práva alebo slobody (I. ÚS 36/96).

V danom prípade boli sťažovatelia oprávnení požiadať o preskúmanie postupu a návrhu krajskej prokuratúry na vzatie do väzby podnetom podľa § 31 a nasl. zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov, pričom o tomto podnete bola oprávnená rozhodnúť generálna prokuratúra. Z toho vyplýva, že sťažovatelia mali k dispozícii účinný právny prostriedok na ochranu svojho základného práva, o ktorých bola oprávnená rozhodnúť generálna prokuratúra, čo vylučuje právomoc ústavného súdu.

Z uvedeného dôvodu bolo potrebné sťažnosť sťažovateľov v časti, ktorou namietajú porušenie svojho základného práva zaručeného v čl. 50 ods. 2 ústavy postupom krajskej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Kv 8/11 a jej návrhom na vzatie do väzby z 2. apríla 2011, odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie podľa čl. 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa v 2. rade a sťažovateľa v 3. rade zaručeného v čl. 50 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru postupom generálnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. IV/1 GPt 137/11 a jej upovedomením z 26. júla 2011

Ústavný súd už pri svojej rozhodovacej činnosti vyslovil, že domáhať sa ochrany základných práv na ústavnom súde môže fyzická osoba alebo právnická osoba jedine v záujme ochrany svojich základných práv (napr. II. ÚS 32/06, II. ÚS 80/06).

Týmito pravidlami sa ústavný súd spravoval aj pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa v 2. rade a sťažovateľa v 3. rade v časti, ktorou namietajú porušenie svojho základného práva zaručeného v čl. 50 ods. 2 ústavy postupom generálnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. IV/1 GPt 137/11 a jej upovedomením z 26. júla 2011.

Z príloh, ktoré sťažovatelia k sťažnosti pripojili, a aj zo samotnej sťažnosti jednoznačne vyplýva, že opakovaný podnet na preskúmanie postupu krajskej prokuratúry vo veci vedenej pod sp. zn. 1 Kv 8/11 a návrhu krajskej prokuratúry na vzatie do väzby č. k.

Kv 8/11-17 z 2. apríla 2011 (ďalej len „opakovaný podnet“), o ktorom rozhodla generálna prokuratúra upovedomením sp. zn. IV/1 GPt 137/11 z 26. júla 2011, podal iba sťažovateľ v 1. rade.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že sťažovateľ musí v sťažnosti namietat' porušenie svojich základných práv. V spojitosti s postupom generálnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. IV/1 GPt 137/11 a jej upovedomením z 26. júla 2011 by to bolo možné len vtedy, ak by opakovaný podnet podal aj sťažovateľ v 2. rade a sťažovateľ v 3. rade.

Pretože sťažnosť ústavnému súdu podali sťažovatelia, ktorí nie sú aktívne vecne legitimovaní na podanie sťažnosti, bolo potrebné sťažnosť sťažovateľa v 2. rade a sťažovateľa v 3. rade v časti, ktorou namietajú porušenie svojho základného práva zaručeného v čl. 50 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru postupom generálnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. IV/1 GPt 137/11 a jej upovedomením z 26. júla 2011 odmietnuť pri predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako podanú neoprávnenou osobou.

3. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa v 1. rade zaručeného v čl. 50 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 2 dohovoru postupom generálnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. IV/1 GPt 137/11 a jej upovedomením z 26. júla 2011

Podľa čl. 50 ods. 2 ústavy každý, proti komu sa vedie trestné konanie, považuje sa za nevinného, kým súd nevysloví právoplatným odsudzujúcim rozsudkom jeho vinu.

Podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, sa považuje za nevinného, dokiaľ jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom.

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci nie je úlohou ústavného súdu zastupovať

všeobecné súdy, resp. iné orgány verejnej moci, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je determinovaná princípom subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, resp. iných orgánov verejnej moci, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci príslušným kompetentným orgánom verejnej moci nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve.

V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Preto, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sťažovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06, III. ÚS 198/07).

Zo sťažnosti a z k nej pripojených príloh vyplýva, že na základe podnetu sťažovateľa v 1. rade z 8. mája 2011 bol preskúmaný postup krajskej prokuratúry vo veci sp. zn. 1 Kv 8/11 a návrh prokurátora krajskej prokuratúry na vzatie sťažovateľa v 1. rade do väzby sp. zn. 1 Kv 8/11 z 2. apríla 2011 a o spôsobe vybavenia bol sťažovateľ v 1. rade upovedomený prípisom prokurátora generálnej prokuratúry sp. zn. 1 Kv 8/11 zo 16. júna 2011. Sťažovateľ v 1. rade požiadal o preskúmanie postupu krajskej prokuratúry vo veci sp. zn. 1 Kv 8/11 a návrhu prokurátora krajskej prokuratúry na vzatie sťažovateľa v 1. rade do väzby sp. zn. 1 Kv 8/11 z 2. apríla 2011 opakovaným podnetom z 30. júna 2011. Prokurátor generálnej prokuratúry vybavil opakovaný podnet upovedomením sp. zn. IV/1 GPt 137/11 z 26. júla 2011, proti ktorému smeruje sťažnosť.

V upovedomení prokurátora generálnej prokuratúry sp. zn. IV/1 GPt 137/11 z 26. júla 2011 sa okrem iného uvádza: „Podanie sme podľa obsahu posúdili ako opakovaný podnet vo vzťahu k nášmu vybaveniu zo dňa 16. júna 2011. Vzhľadom na to, že tento podnet neobsahuje žiadne podstatne nové skutočnosti, než tie, ktoré boli predmetom citovaného vybavenia, ide len o bezvýznamovú slovnú polemiku so štylizáciami prokurátora, uvedenými v citovanom vybavení bez hlbšieho vecného obsahu, Váš opakovaný podnet z 30. júna 2011 bez ďalších opatrení ako nedôvodný odkladáme.“

V relevantnej časti upovedomenia prokurátora generálnej prokuratúry sp. zn. IV/1 GPt 137/11 zo 16. júna 2011 sa uvádza: «Namietate, že slovnými formuláciami a spojeniami, uvedenými na strane 3 citovaného návrhu v prvom, druhom a prvej vete tretieho odseku, citovanými vo Vašom podnete bola porušená zásada prezumpcie neviny (len pre presnosť pojmológie prezumpcia neviny nie je právo obvineného, ale jedna zo základných zásad trestného konania, uvedená v ustanovení § 2 ods. 4. Tr. zák.). Poukazujete na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva a upozorňujete, že pokiaľ nebude Vášmu podnetu vyhovené, obrátite sa na Ústavný súd. V tomto znení nemá Váš podnet oporu v zákone.

V prvom rade treba pripomenúť, že návrh na vzatie do väzby podľa § 72 ods. 2 Tr. por. nemá s rozsudkom, alebo iným meritórnym rozhodnutím príslušného súdu, alebo iného orgánu činného v trestnom konaní, nič spoločného. Jeho cieľom je predostrieť sudcovi pre prípravné konanie skutkové a právne okolnosti, ktoré odôvodňujú jeho rozhodnutie. O vine nie je v predmetnom návrhu ani reči.

V odseku 1 prokurátor poukázal na skutočnosť, že typovo rovnaký charakter, majúci povahu obzvlášť závažného zločinu vykazuje aj ich konanie právne posúdené ako trestný čin vydierania podľa § 189 ods. 1, 3 písm. b/ Tr. zák., ktoré je predmetom vedenia súčasného trestného stíhania pod č. PPZ-64/BOK-ZA-2011, a za spáchanie ktorého voči poškodenému D. V., im bolo vznesené obvinenie zo dňa 30. 03. 2011. Prokurátor týmto textom zjavne reaguje na ustanovenie § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por., vyžadujúce dôvodné obavy z pokračovania v trestnej činnosti obvineného. Celý text od začiatku do konca zodpovedá objektívnej skutočnosti a prokurátor nepoužil ani jedno slovo, z ktorého by bolo možné, akýmkoľvek spôsobom a výkladom vyvodiť, že ním spochybňuje zásadu prezumpcie neviny.

V druhom odseku ste pre účely svojho podnetu zjavne zámerne vypustili prvú vetu, ktorá znie: Tohto skutku sa mali obvinení dopustiť v časovom rozpätí od jari 2008 do septembra do septembra 2008, teda v období, ktoré nasledovalo po ich prepustení z väzby dňa 29. 04. 2008. Podstatným na tejto vami vynechanej vete je slovo „mali“, ktoré nijakým spôsobom nezasahuje do zásady prezumpcie nevinny. Má celkom iný sémantický význam, ako spojenie „dopustili sa“, typické pre meritórne rozhodnutia najmä pre rozsudok. Použili ste iba druhú vetu, podľa ktorej „Z týchto časových súvislostí je zrejmé (teda nie isté), že svoj pobyt na slobode obvinení okamžite využili k tomu, aby sa dopustili ďalšieho samostatného trestného činu vydierania“. Pri podmieňujúcom znení tejto vety, zdôrazňujúcej opäť dôvodnú obavu z pokračovania v trestnej činnosti, je táto veta opäť len odrazom objektívnej skutočnosti prejavenej sa v časových súvislostiach. Ako taká nepochybne do návrhu na vzatie do väzby patrí.

Právna úvaha, uvedená v prvej vete tretieho odseku v znení: „Osobnostná štruktúra obvinených vykazuje vysokú mieru narušenia, títo nie sú schopní svoje správanie pozitívne regulovať smerom k rešpektovaniu spoločensky uznávaných noriem správania, čo možno vyvodiť z povahy a charakteru nimi páchanej trestnej činnosti...“, taktiež zodpovedá reálnemu stavu veci a hoci nie je podložená konkrétnym zákonným ustanovením, je v celom rozsahu pravdivá. Aj tu ste vynechali pokračovanie odseku druhou vetou, v ktorej prokurátor poukazuje na Vašu trestnú minulosť. V nijakom prípade však táto veta neznamena porušenie zásady prezumpcie nevinny, a zo žiadneho jej spojenia nemožno takýto zámer prokurátora vyvodiť. Prokurátor ňou len objektívne zhodnotil svoju obavu z pokračovania v závažnej trestnej činnosti ako dôvodu, pre ktorý vás treba vziať do väzby.»

Účelom zásady prezumpcie nevinny je chrániť každého, kto bol obvinený z trestného činu, pred vyslovením výroku o vine bez toho, aby bola jeho vina preukázaná v súlade so zákonom [rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESĽP“) vo veci Nölkenbockhoff v. Nemecko z 25. augusta 1987, séria A, č. 123, § 33]. Jej hlavným účelom je chrániť obvineného pred akýmkoľvek súdnym rozhodnutím alebo inými výrokmi príslušných úradných osôb („State officials“), ktoré sa rovnajú vysloveniu jeho viny bez toho, aby bola táto predtým preukázaná v súlade so zákonom (rozsudok ESĽP vo veci Rushiti v. Rakúsko z 21. marca 2000, č. 28389/95, § 31). Z prezumpcie nevinny tiež vyplýva,

že žiadny štátny orgán nie je oprávnený vysloviť vinu či rozhodnúť o vine osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ešte predtým, ako ju vyslovil príslušný súd právoplatným odsudzujúcim rozsudkom (PL. ÚS 12/98).

Európsky súd pre ľudské práva zdôraznil základný rozdiel vo výrokoch úradných osôb, ktoré majú vzťah k prezumpcii nevinu, napr. v rozhodnutiach o prijateľnosti („Decision as to the admissibility“) sťažnosti č. 38087/97 Samuel St. Clavier Hibbert v. Holandsko a sťažnosti č. 27785/95 Adam Wloch v. Poľsko z 26. januára 1999, resp. 30. marca 2000. Uviedol, že treba robiť rozdiel medzi výrokmi, ktoré odrážajú alebo vyjadrujú názor, že dotknutá osoba je vinná, a výrokmi, ktoré iba vyjadrujú stav podozrenia („a state of suspicion“). Prvé porušujú prezumpciu nevinu, zatiaľ čo druhé boli považované za prijateľné alebo bezchybné („unobjectionable“) v rôznych situáciách posudzovaných ESĽP (napr. Lutz v. Nemecko, rozsudok z 25. augusta 1987, séria A, č. 123, § 62; Englert v. Nemecko, rozsudok z 25. augusta 1987, séria A, č. 123, § 39; Nölkenbockhoff v. Nemecko, § 39 a Leutscher v. Holandsko, rozsudok z 26. marca 1996, č. 52/1994/499/581, § 31).

Skutočnosť, že namietané výroky úradnej osoby porušujú prezumpciu nevinu, má byť posudzovaná v kontexte osobitných okolností, za akých boli tieto výroky urobené (Daktaras v. Litva, § 43; Adolf v. Rakúsko, rozsudok ESĽP z 26. marca 1982, séria A, č. 49, § 36 – § 41).

Po oboznámení sa s obsahom upovedomenia prokurátora generálnej prokuratúry sp. zn. IV/1 GPt 137/11 z 26. júla 2011, resp. sp. zn. IV/1 GPt 137/11 zo 16. júna 2011 ústavný súd konštatuje, že generálny prokurátor konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval v súlade s ich obsahom, a jeho úvahy sú logické, legitímne a právne akceptovateľné. Jeho postup bol v súlade s už uvedeným rozsudkami a právnymi názormi ESĽP a ústavne konformný. Prokurátor generálnej prokuratúry sa v upovedomení sp. zn. IV/1 GPt 137/11 z 26. júla 2011, resp. sp. zn. IV/1 GPt 137/11 zo 16. júna 2011 podrobne vysporiadal so všetkými

námietkami sťažovateľa v 1. rade, ktoré uvádzal vo svojich podnetoch z 8. mája 2011 a 30. júna 2011.

Ústavný súd sa v plnom rozsahu so závermi prokurátora generálnej prokuratúry stotožňuje, pričom konštatuje, že sťažovateľ v 1. rade sa v sťažnosti iba snaží dať slovám v návrhu na vzatie do väzby iný zmysel, než aký v skutočnosti majú, tak ako to už urobil v podnete z 8. mája 2011 a opakovanom podnete z 30. mája 2011 adresovanom generálnej prokuratúre.

Sťažovateľ v 1. rade opätovne vykladá ustanovenie prvého odseku na strane 3 návrhu na vzatie do väzby, a to *„Typovo rovnaký charakter majúci povahu obzvlášť závažného zločinu vykazuje aj ich konanie právne posúdené ako trestný čin vydierania, (...) ktoré je predmetom vedenia súčasného trestného stíhania (...), a za spáchanie ktorého voči poškodenému D. V. sa im vzneslo obvinenie vznesením zo dňa 30. 03. 2011“*, a to bez poukazu na prvú vetu 2. odseku na strane 3 návrhu na vzatie do väzby, z ktorého vyplýva, že *„Tohto skutku sa mali obvinení dopustiť...“*. Pričom poslednú vetu 2. odseku v znení *„Z týchto časových súvislostí je zrejmé, že svoj pobyt na slobode obvinení okamžite využili k tomu, aby sa dopustili ďalšieho samostatného trestného činu vydierania“* je potrebné vykladať opäť v nadväznosti na už citovanú prvú vetu 2. odseku. Ústavnému súdu nie je zrejmé z čoho pramení názor sťažovateľa v 1. rade na to, že slovným spojením o tom, že sa skutku *„mali obvinení dopustiť“*, je v návrhu na vzatie do väzby vyjadrený názor dozorujúceho prokurátora o vine sťažovateľa v 1. rade.

Taktiež tretí odsek strany 3 návrhu na vzatie do väzby o osobnostnej štruktúre obvinených je podľa názoru ústavného súdu potrebné vykladať vo vzťahu ku sťažovateľovi v 1. rade aj v súvislosti s jeho trestnou minulosťou, na ktorú prokurátor v návrhu na vzatie do väzby poukazuje. Je potrebné zdôrazniť, že v tomto odseku nie je vyjadrený žiadny názor prokurátora na to, že sťažovateľ v 1. rade sa dopustil konkrétneho skutku, pričom však ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že neurčité vyjadrenie o *„povahe a charaktere trestnej činnosti páchanej sťažovateľom 1.“* možno považovať za určité pochybenie, avšak nie takého charakteru, na základe čoho by bolo možné konštatovať

porušenie základného práva sťažovateľa v 1. rade zaručeného v čl. 50 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 2 dohovoru.

Ústavný súd v tejto súvislosti tiež poukazuje na svoj ustálený právny názor, podľa ktorého je trestné konanie od svojho začiatku až po svoj koniec procesom, v rámci ktorého môžu orgány činné v trestnom konaní a vo veci konajúce všeobecné súdy naprávať, resp. korigovať pochybenia, ku ktorým došlo v predchádzajúcich štádiách trestného konania. Spravidla až po právoplatnom skončení trestného konania možno na ústavnom súde namietat' pochybenia, ktoré mohli spôsobiť porušenie práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy a ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (m. m. napr. III. ÚS 18/04, III. ÚS 75/05, IV. ÚS 76/05, IV. ÚS 226/2010).

Z uvedených dôvodov bolo potrebné sťažnosť sťažovateľa v 1. rade v tejto časti odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Keďže bola sťažnosť odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľov v danej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. decembra 2011